

# Maria Marczevska-Rytko

---

"Politologia w szkolnictwie wyższym w Polsce. Stan obecny i perspektywy rozwoju", Janów k. Chełma, 19-21 września 1996 roku : [sprawozdanie z konferencji]

---

Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio K, Politologia 5, 255-257

---

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

takie jak: miejsce polityki informacyjnej w systemie komunikowania społecznego, komunikowanie interpersonalne jako źródło informacji lokalnej. Przykładom konkretnych działań w zakresie polityki informacyjnej poświęcono artykuły dotyczące polityki informacyjnej SDRP oraz gminy Opole i Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. Inne spojrzenie na rolę środków społecznego przekazu zaprezentowano w artykułach omawiających duszpasterską i wspólnotową misję środków społecznego przekazu oraz media lokalne w Austrii i Niemczech.

Praca zawiera też indeksy: tytułów, rozgłośni radiowych, nazwisk i skorowidz miejscowości. Zebrane wiadomości znacznie ułatwiają poruszanie się w świecie mediów na Śląsku, porządkują wiedzę w tym zakresie, ułatwiają dotarcie do poszukiwanych tytułów i rozgłośni.

Inicjatywa ta, podjęta przez zespół pracowników naukowych Uniwersytetu Śląskiego, z pewnością zasługuje na naśladowanie. Posiadanie podobnie szczegółowej wiedzy o mediach także w innych rejonach kraju pozwoliłoby w pełni określić, jak ważnym rynkiem pracy dla dziennikarzy i wydawców są media lokalne, prześledzić losy pism, które powstają i znikają z rynku prasowego oraz preferencje czytelników i tendencje w zakresie wyboru określonych mediów. Nawet pobieżna analiza przedstawionego w *Śląskim Przeglądzie Medioznawczym* materiału pozwala wnioskować o potrzebie ukazywania się gazet i gazetek dla małych społeczności lokalnych (świadczy o tym np. duża ilość gazet parafialnych związanych z różnymi związkami wyznaniowymi) oraz o zainteresowaniu wydarzeniami lokalnymi w skali jak najbardziej mikro (np. nasza dzielnica), stąd popularność także wydawnictw efemerycznych i okolicznościowych.

Ważnym zadaniem dla polityków i działaczy samorządowych jest również, wskazywana przez autorów opracowań, konieczność dostosowania polityki informacyjnej gmin, miast, urzędów wojewódzkich do oczekiwań społecznych.

*Elżbieta Sawa-Czajka, Krzysztof Czerwiecki*

**Sprawozdanie z konferencji *Politologia w szkolnictwie wyższym w Polsce. Stan obecny i perspektywy rozwoju*, Janów k.Chelma, 19–21 września 1996 roku**

Ogólnopolską konferencję *Politologia w szkolnictwie wyższym w Polsce. Stan obecny i perspektywy* zorganizował Zakład Ruchów Politycznych Wydziału Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Głównym organizatorem i pomysłodawcą konferencji był prof. dr hab. Edward Olszewski, kierownik tego zakładu. Obrady odbywały się w trzech sekcjach: ogólnej, naukowo-programowej oraz dydaktycznej. Zostały one poprzedzone badaniami ankietowymi dotyczącymi stanu organizacyjnego i studiów politologicznych w szkołach wyższych oraz pedagogizacji na studiach politologicznych. Obradom przewodniczyli: prof. dr hab. Jan Jachymek, prof. dr hab. Czesław Mojsiewicz, prof. dr hab. Andrzej Chodubski oraz prof. dr hab. Henryk Komarnicki. Funkcje sekretarzy pełnili: dr Maria Marczevska-Rytko i mgr Henryk Soćko. Konferencja miała służyć integracji poczynań w zakresie studiów politologicznych.

Konferencję zaszczylicili swoją obecnością: prof. dr hab. Stefan Pastuszka – senator RP, sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej, dr Jan Sęk – senator RP, przewodniczący Komisji Spraw Emigracji i Polaków za Granicą Senatu RP, mgr Piotr Mischczuk – senator RP, mgr Zbigniew Janowski – poseł na Sejm RP, dr Józef Lepiech – dyrektor Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wyższego Ministerstwa Edukacji Narodowej, mgr Marian Cichosz – wojewoda chełmski, mgr Tadeusz Olszewski – burmistrz

miasta Włodawy, prorektorzy Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej: prof. dr hab. Marian Harasimiuk, który otworzył konferencję, prof. dr hab. Zbigniew Krupa, prof. dr hab. Marek Kuryłowicz, prof. dr hab. Wojciech Witkowski, dziekan Wydziału Politologii UMCS – prof. dr hab. Jan Jachymek, dr med. Wiesław Piecuch – ordynator Szpitala w Chełmie, dr Czesław Zwolak, mgr inż. Stanisław Adamiak – prezes Przedsiębiorstwa Handlowo-Ustługowego „Eksport-Import” w Chełmie, mgr Maciej Redde – prezes Handlowo-Produkcyjnej Spółdzielni Pracy we Włodawie, prezes Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Włodawskiej. Prof. dr hab. Aleksander Łuczak – przewodniczący Komitetu Badań Naukowych przesłał telegram z życzeniami dla uczestników konferencji. Wśród uczestników konferencji znaleźli się dziekani i prodziekani (kierownicy zakładów oraz instytutów) z wyższych uczelni prowadzących studia politologiczne, pracownicy sekcji metodyki z uczelni prowadzących pedagogizację oraz przedstawiciele wytypowani przez poszczególne uczelnie.

Przemiany zachodzące w Polsce po roku 1989 objęły swym zasięgiem także politologię w szkolnictwie wyższym. Ich wynikiem była z jednej strony likwidacja słabych, pod względem kadrowym i naukowym, zakładów, z drugiej zaś – rozwój struktur organizacyjnych, kadry naukowej i badań naukowych w uniwersytetach (poza Uniwersytetami w Łodzi i w Toruniu) oraz w Wyższych Szkołach Pedagogicznych w Bydgoszczy, Kielcach, Krakowie i Olsztynie. Studia politologiczne zostały utworzone, m.in. w takich uczelniach, jak: Akademia Teologii Katolickiej, Wyższa Szkoła im. P. Włodkowica w Płocku, Wyższa Szkoła Humanistyczna w Pułtusku czy Wyższa Szkoła Służby Społecznej im. F. Blachnickiego w Suwałkach.

Wystąpienia uczestników konferencji skoncentrowały się na dwóch podstawowych problemach. P i e r s z y problem dotyczył określenia miejsca politologii w szkolnictwie wyższym (struktury organizacyjne i stan kadrowy, główne kierunki badań naukowych, kierunki, formy studiów i specjalności). D r u g i wiązał się z kształceniem pedagogicznym na studiach politologicznych (pedagogizacja na studiach politologicznych w uniwersytetach i wyższych szkołach pedagogicznych, cele kształcenia politologicznego w okresie budowy społeczeństwa obywatelskiego, praktyki pedagogiczne i ich rola w przygotowaniu nauczycieli wiedzy o społeczeństwie).

W wystąpieniu *Politologia w Polsce na etapie transformacji* prof. Czesław Mojsiewicz odniósł się do następujących problemów: rozwoju naukowo-organizacyjnego studiów politologicznych, potrzeby określenia statusu politologa, badań naukowych oraz dydaktyki w nauczaniu politologii. Autor zwrócił uwagę na fakt, iż politologia w Polsce nie zajmuje się indoktrynacją ideologiczną, nie spełnia także funkcji propagandowej wobec jakiejkolwiek partii politycznej. Jej celem jest podnoszenie poziomu teoretycznego, naukowego, dyscypliny. Prof. Edward Olszewski przedstawił opracowanie *Badania naukowe i kształcenie politologiczne w wyższych uczelniach w Polsce*. Na podstawie badań ankietowych autor przedstawił struktury organizacyjne, stan kadrowy, kierunki, formy studiów i specjalności, liczbę studentów i zatrudnienie absolwentów na kierunkach politologicznych w szkolnictwie wyższym. W referacie *Przedmiot, kategorie i metodologia nauki o polityce* dr Maria Marczevska-Rytka poddała analizie wybrane skrypty, podręczniki i opracowania akademickie opublikowane w latach 70., 80. i 90. Celem zaprezentowanego opracowania było przedstawienie tendencji oraz ewolucji w zakresie przedmiotu, kategorii (kluczowe pojęcia charakterystyczne dla danej dyscypliny badawczej) i metodologii nauki o polityce. Dr Marek Chmaj skoncentrował się na zagadnieniach *Tradycji nauki o polityce w Polsce*. Biorąc pod uwagę kryterium historyczne, wyodrębnione zostały następujące okresy rozwoju nauki o polityce: okres I Rzeczypospolitej; zaborów; międzywojenny oraz od zakończenia II wojny światowej. Problemom *Miejsca nauki o cywilizacji w studiach politologicznych* poświęcone było wystąpienie prof.

Andrzeja Chodubskiego. Autor zwrócił uwagę na kwestie korzeni, przedmiotu, metod badawczych oraz funkcji pełnionych przez naukę o cywilizacji. Ważne miejsce w prezentowanym wystąpieniu zajęły problemy wzajemnych relacji między nauką o cywilizacji a politologią.

Problemom miejsca politologii w poszczególnych uczelniach poświęcone były referaty: prof. Danuty Walczak-Duraj *Program studiów na nowym kierunku – Politologia i nauki społeczne w Szkole Wyższej im. Pawła Włodkowica w Płocku*, prof. Henryka Komarnickiego *Miejsce politologii w życiu społeczno-politycznym Szczecina*, dra Tadeusza Wallasa *Studia politologiczne w Uniwersytecie im. A. Mickiewicza – stan obecny i przewidywane kierunki rozwoju* oraz dra Arkadiusza Żukowskiego *Przedmioty politologiczne na południowoafrykańskich uniwersytetach*. Najważniejsze kwestie dotyczące kształcenia pedagogicznego na studiach politologicznych zawierały wystąpienia mgra Henryka Soćko oraz dr Danuty Winiarskiej-Tworóg. Liczba referatów została ograniczona do podstawowych i zarazem niezbędnych do dyskusji. Podczas dyskusji istotne kwestie podnieśli: prof. Jacek Sobczak, prof. Marian Grzęda, dr Stanisław Kilian, prof. Władysław Wic, mgr Barbara Turower.

Niewątpliwą atrakcją tego spotkania politologów było zwiedzenie podziemi chełmskich.

Maria Marczevska-Rytko

#### **Sprawozdanie z konferencji *Ziemia, władza i oświata dla ludu – historia i współczesność*, Warszawa, 17–18 października 1996 r.**

W dniach 17–18 października 1996 roku odbyła się w Warszawie konferencja „*Ziemia, władza i oświata dla ludu*” – *historia i współczesność*, jej współorganizatorami były: Ludowe Towarzystwo Naukowo-Kulturalne, Wydział Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Zakład Historii Ruchu Ludowego Naczelnego Komitetu Wykonawczego Polskiego Stronnictwa Ludowego.

Za cel konferencji należałoby uznać przeanalizowanie poglądów, wypracowanych przez ruch ludowy w całym okresie 100 lat istnienia, na trzy podstawowe kategorie polityczne: ziemia, władza i oświata. Wokół nich ten ruch się tworzył, dlatego też koncepcje wypracowane w tych kwestiach spełniały trzy bardzo ważne funkcje. **P o p i e r w s z e**, składały się na paradygmat ideologii ludowej, co oznaczało, że chcąc być działaczem tego ruchu należało je zaakceptować. **P o d r u g i e**, były podstawą podejmowania konkretnych działań politycznych, mających za cel przekształcenia własnościowe co do ziemi, radykalną zmianę modelu edukacyjnego i zakresu upowszechniania oświaty oraz transformację ustrojową na rzecz zwiększenia partycypacji we władzy ogólnie rozumianego ludu. **P o t r z e c i e**, poglądy na powyższe kategorie w decydującym stopniu rzutowały na ocenę sceny politycznej i dobór sojuszników oraz przeciwników.

W programie konferencji zostało wygłoszonych sześć referatów oraz odbyła się dyskusja nad przedstawionymi wątkami. Jan Jachymek (UMCS) i Stanisław Dąbrowski (Uniwersytet Wrocławski) dokonali analizy problemu *Władza dla ludu*, zwracając uwagę tak na genezę, jak i historyczne i współczesne konotacje (J. Jachymek, *Władza dla ludu*, S. Dąbrowski, *Władza dla ludu – geneza, historyczne i współczesne konotacje – próba analizy*). Natomiast Jan Zalewa (UMCS) i Tadeusz Barszczak (SGGW) podjęli kwestię *Ziemi dla ludu*. Ten pierwszy zajął się zagadnieniami strategii gospodarczej państwa w tej materii, drugi zaś *Ziemią w etosie pracy* (J. Zalewa, *Ziemia dla ludu w strategii gospodarczej państwa*, T. Barszczak, *Ziemia w etosie pracy*). Trzecia grupa